

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21426/2022
11.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Иване Рађеновић, председника већа, Владиславе Милићевић и Јасмине Стаменковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Љубица Мићовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 427/22 од 11.08.2022. године, у седници одржаној 11.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 427/22 од 11.08.2022. године у преиначујућем делу из става другог изреке и одлуци о трошковима поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П 2754/20 од 10.09.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да јој на име накнаде штете исплати износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на износ од 270.368,00 динара почев од 18.02.2020. године, као дана подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева преко досуђеног ставом првим изреке, а још за износ од 68.525,23 динара са законском затезном каматом од 18.02.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој исплати законску затезну камату на износ од 73.487,18 динара од 18.02.2020. године као дана подношења тужбе до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужилци на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 104.281,94 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 427/22 од 11.08.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и четвртм изреке тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој на име накнаде штете исплати износ од 343.855,18 динара са законском затезном каматом на

износ од 270.368,00 динара почев од 18.02.2020. године до исплате. Обавезана је тужила да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 49.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде у преиначујућем делу и одлуке о трошковима поступка, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду сходно одредби члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била запослена у предузећу Фабрика хартије „Божо Томић“ Чачак са већинским друштвеним капиталом, које је приватизовано дана 17.07.2007. године на основу закљученог уговора који је оверен пред Првим општинским судом у Београду под II Ов 1375/07. Купац капитала није испунио уговорне обавезе па је Агенција за приватизацију донела одлуку да се наведени уговор о продаји друштвеног капитала методом јавне аукције раскине због неиспуњења и капитал који је био предмет продаје пренесе на Агенцију, а која је уписана у регистар привредних субјеката као привремени заступник капитала субјекта приватизације са уделом од 73% акцијског капитала, затим акцијског фонда 3,36% а остатак акцијског капитала је уписан на физичка лица. Решењем Привредног суда у Чачку Ст 17/13 од 05.07.2013. године, отворен је стечајни поступак над стечајним дужником АД фабрика хартија „Божо Томић“ Чачак, због неспровођења унапред припремљеног плана реорганизације стечајног дужника, трајне неспособности плаћања, пратеће неспособности плаћања и презадужености. За стечајног управника именована је Агенција за приватизацију Републике Србије. Тужила је поднела пријаву потраживања па је стечајни судија донео закључак о признатом потраживању тужиле у првом исплатном реду од 273.779,99 динара и у трећем исплатном реду од 412.380,41 динара. Решењем Привредног суда у Чачку Ст 17/13 од 10.11.2015. године обустављен је стечајни поступак у односу на стечајног дужника, а поступак је настављен у односу на стечајну масу стечајног дужника. Решењем о главној деоби Ст 10/16 од 15.07.2016. године одређена је главна деоба стечајне масе стечајног дужника, па је утврђено потраживање тужиле у овом поступку као и намирење у одређеном проценту. Тужила је у стечајном поступку намирила своје потраживање из првог исплатног реда (преко Фонда солидарности), али јој није исплаћено пријављено потраживање из трећег исплатног реда. Решењем Привредног суда у Чачку Ст.бр.16/18 (раније Ст 10/16) закључен је стечајни поступак над стечајним дужником, а у завршном рачуну дужника Стечајна маса АД фабрика хартија „Божо Томић“ Чачак наведен је списак поверилаца трећег исплатног реда који остају ненамирени са износима признатих потраживања, међу којима је и тужила.

Потраживање тужиле, које је признато у стечајном поступку, утврђено је исправљеном правноснажном пресудом на основу признања Основног суда у Чачку ПП 676/12 од 25.02.2013. године којом је послодавац обавезан да јој исплати минималну

зараду за период до 01.04.2011. године до 01.10.2012. године. То потраживање није јој исплаћено због чега је поднет предлог за извршење и донето решење о извршењу Основног суда у Чачку И 2615/13 од 03.06.2013. године ради исплате неисплаћених минималних зарада за назначени период у ком поступку тужила није наплатила своје потраживање због отварања стечаја над извршним дужником. Вештачењем од стране вештака економско-финансијске струке утврђена је висина неисплаћеног потраживања на име минималних зарада за период од 01.04.2011 године до 30.06.2012 године са обрачунатом камата до покретања стечаја. Тужила није покретала поступак ради утврђења повреде права на суђење у разумном року.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев као у изреци првостепене пресуде, налазећи да је тужена објективно одговорна за накнаду штете због повреде права на имовину услед неизвршавања правноснажне и извршне судске одлуке, као и закључка о признатом потраживању у стечајном поступку. Осим тога, тужили је повређено право на суђење у разумном року због дужине трајања целокупног поступка, имајући у виду период од подношења тужбе у предмету П1 672/12 до закључења стечајног поступка 2018. године, те да је без значаја што тужила није покретала и водила посебан поступак за утврђивање повреде тог права пред надлежним судом.

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд није прихватио овакво правно становиште првостепеног суда, налазећи да је погрешан закључак првостепеног суда да се у овом поступку може као претходно питање утврђивати да ли је тужили повређено право на суђење у разумном року. Тужила је била дужна да поднесе приговор ради убрзања поступка уколико је сматрала да јој је повређено право на суђење у разумном року. Пропустила је да издејствује одлуку суда којом се утврђује да је пропустом тужене повређено њено право на суђење у разумном року што представља основ да би могла да у овом поступку потражују тражену штету. Стога је првостепена пресуда у усвајајућем делу преиначена и одбијен тужбени захтев.

По оцени Врховног суда, пресуда другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 58. став 1. Устава Републике Србије јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених по основу закона. У друга имовинска права стечена на основу закона спадају и новчана потраживања која се односе на исплату неизмирених зарада по основу рада.

Према члану 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015), странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину дана од када је стекла право на правично задовољење (став 1). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Када се ради о привредном друштву – дужнику који послује са већинским друштвеним или државним капиталом, тада се у односу на дуговања тог привредног друштва конституишу посебне обавезе Републике Србије, када је објективно онемогућено извршење судске одлуке којом је запосленом признато и досуђено

потраживање из радног односа према послодавцу са већинским друштвеним, односно државним капиталом. У тој ситуацији Република Србија је одговорна за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су, без њихове кривице, остала неизвршена у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године допуњен је на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 27.09.2019. године).

По оцени Врховног суда, правилан је закључак другостепеног суда да је доношење правноснажне одлуке по приговору странке ради убрзања поступка, а којом је утврђена повреда права на суђење у разумном року, представља предуслов за остваривање права на исплату имовинске штете.

Одредбама наведеног посебног закона уређена је заштита права на суђење у разумном року, правна средства којима се у посебном поступку штити то право, стицање права на правично задовољење, а све у складу са предвиђеним мерилима за оцену трајања суђења у разумном року (између осталих и дужина трајања целокупног поступка), као и право на подношење тужбе против тужене по основу објективне одговорности за накнаду имовинске штете у року и под условима прописаним тим посебним законом. Следом изнетог, правилно је становиште другостепеног суда да се у овом поступку не може као претходно питање утврђивати да ли је тужили повређено право на суђење у разумном року.

Тужила је пропустила да реализује право да поднесе приговор ради убрзања поступка и тиме издејствује правноснажну одлуку којом се утврђује да је пропустом тужене повређено право тужиле на суђење у разумном року и да услед тог пропуста у стечајном поступку није дошло до потпуног намирења њеног потраживања.

Стога, како предуслов за објективну одговорност тужене није испуњен, то се не може ни извући закључак да је тужили повређено право на мирно уживање имовине зајемчене чланом 58. Устава Републике Србије, због чега неосновано потражује накнаду имовинске штете, како то правилно закључује другостепени суд.

Имајући у виду напред изнето, Врховни суд је на основу члана 414. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Ивана Рађеновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић